

Eén en ander over de parochie Sint-Catharina

Onze parochie heeft in 1911 als beschermheilige Sint Catharina gekregen. De naam is eigenlijk steeds verbonden geweest met Stene en omliggende. Annalen van 1292 en 1381 maken reeds melding van een parochie Sint-Catharina-ter-Streep. Deze parochie lag ten zuidwesten van Oostende. De kerk stond ten zuiden van de Nieuwpoortsesteenweg. De parochie maakte deel uit van het Brugse Vrije en van de dekenij Aldenburg (Oudenburg). Deze parochie, Sint-Catharina-ter-Streep, heeft heel wat miserie gekend. Overstromingen en oorlogen maakten op het einde van de 16de eeuw haar bestaan onmogelijk. Het duurde echter nog zowat een eeuw vooraleer de parochie volledig verdween. In 1761 werd het gebied verdeeld tussen Mariakerke en Stene. Alles wat ten noorden lag van de Leffingestraat werd aan Mariakerke toegewezen, wat ten zuiden lag kwam Stene toe. De middeleeuwse parochie Sint-Catharina behoorde nu definitief tot de geschiedenis. De naam Sint-Catharina die hier reeds aan het einde van de twaalfde eeuw gekend was en die een belangrijk leengoed uitmaakte, ging niet verloren. De "Schoores" of schorrelanden op de zee gewonnen en later polders genoemd, dragen nog de naam St.-Catharinapolder. In 1744 begon men deze polder in te dijken. De bijzonderste kreek die meehielpen tot het droogleggen van de Sint-Catharinapolder zijn de Gouwelozeekreek, de Grote en Kleine Schaperiekreek, het provinciegeleed en de St.-Catharinakreek. Al deze waterlopen komen samen aan "den Conterdam" en vormen daar de Camerlinckx. Door de uitbreiding van de woongebieden en het aanleggen van nieuwe wegen was men genoodzaakt de meeste kreek te overwelden. Van polder en kreek is op onze parochie niet veel meer te merken. Enkele straatnamen herinneren ons evenwel aan de polders en de schorren, denk maar aan Schaperijkreekstraat. En Verlaatstraat en St.-Catharinapolderstraat op de huidige H. Hartparochie. Onze parochiekerk werd gebouwd door pastoor Declerq. Het ontwerp van de kerk is van architect Jozef Viérin uit Brugge. De bouwwerken werden aangevat in november 1934 en de inwijding gebeurde op 1 juli 1937 door Mgr. Lamiroy. De kerk is toegewijd aan Sint-Catharina. Deze toewijding kunnen we zien aan het beeld van de heilige in de nis in de voorgevel en aan het zijaltaar dat aan haar toegewijd is. De kerk bezit eveneens een relikwie van Sint-Catharina.

Eén en ander over de parochie Sint-Catharina

De inplanting.

Het was in 1933 dat de architecten , de gebroeders Jos en Luc Viérin uit Brugge, de plannen voor de Sint-Catharinakerk Konterdam tekenden bestemd om opgetrokken te worden op de "nieuwe" grond. Dit in opdracht van Pastoor Declercq (pastoor 1928-37) en de toenmalige Kerkraad met voorzitter L. Evereaert, penningmeester K. Van Bocxtaele en secretaris O. Vermote. De "oude" grond, bestemd voor de kerkbouw was gelegen tussen de Verbindingstraat en de Steenovenstraat. Deze grond werd met dit doel geschonken door de "Briqueteries Nationales de Steen" mits de voorwaarde dat de kerk moest gebouwd worden met bakstenen van de streek. In 1932 echter kocht de kerkfabriek twee loten grond in de G. Gezellestraat. Omdat de kerk centraler zou gelegen zijn besloot men te bouwen in de G* Gezellestraat op de "nieuwe" grond.

Kunnen we deze "centrale" ligging betwijfelen" zeker is dat de "oude" grond van de Briqueteries een open bebouwing zou hebben toegelaten. Wat thans niet het geval is. Heden is het kerkgebouw zo ingebouwd door woonhuizen, dat het nochtans fraaie gebouw, niet tot zijn recht komt. Nergens heeft men er een mooi zicht op. We zullen ons wel hoeden een steen te werpen naar de bouwheren! Wie grote financiële problemen voor het bouwen van een kerk oplost door middel van vele bedelbrieven verdient alle lof. Pastoor Declercq kon toen instaan voor 400.000 fr. eigen middelen, grond inbegrepen. De kosten voor de kerk zelf werden geraamd op 1.200.000 fr. De Konterdam kreeg zijn kerk, doch Pastoor Declercq verloor er zijn gezondheid bij.

Het ontwerp.

Toen de pastoor aan de architecten vroeg hoe er zijn kerk zou uitzien, hebben ze hem daarop geantwoord in een schrijven van 18 februari 1933... " Geheel het gebouw zou opgevat worden in een modern~romaanse bouwtrant. De voorgevel zal versierd worden door het beeld van de patrones en een wielvormig venster. Men heeft toegang tot het gebouw langs een driedubbele arcade, welk een groots karakter geeft aan de voorgevel en de in- en uitgang van de kerk vergemakkelijkt. Een drieëndertig meter hoge toren zal het gebouw bekronen." De plannen werden door het gemeentebestuur van Stene en door Burgemeester Defever van Stene goedgekeurd op 9 juli 1933. Oostende volgde op 3 november. Er waren 17 aanbiedingen, waaronder deze van de heer Emiel Verkempinck. Kerkgoedstraat 26 te Stene~ Konterdam. De omslagen werden geopend op woensdag 24 augustus 1934, Het laagste bod was van de heer Isidoor Lingier, Duinenstraat 80, Bredene aan Zee. Op 25 oktober werd hem door de Kerkraad schriftelijk bevel gegeven binnen de twintig dagen na ontvangen van het schrijven de werken aan te vatten. In het lastenboek lezen we dat de ruwbouw moest voltooid

Eén en ander over de parochie Sint-Catharina

zijn in een tijdsbeloop van veertien maanden.

Stijl: Pseudo Romaans.

Architect Viérin heeft de bouwstijl van de oude Romaanse basilieken (de oude Romaanse kerken) verwerkt met de eisen gesteld aan een modern kerkgebouw. De kruisvorm volgens de Romaanse basilieken, is hier goed uitgetekend. Schip en koor vormen de staander van het kruis, de dwarsbeuken de zijarmen. We bemerken dat de apsis geen gebogen, maar wel een rechthoekige vorm heeft, Van enige zijbeuken is er niets te bespeuren. De moderne architect scheidt immers een grote ruimte; een vergaderzaal die overal zicht heeft op het koor. Alle lijnen vluchten naar het altaar. Dat staat dan ook centraal, Of beter "stond"... Met de moderne liturgie is het altaar immers verhuisd tot onder de triomfboog, Daar de priester voortaan mis celebreert met het aangezicht naar de gelovigen.

Het kerkgebouw.

De dikke bakstenen muren met de kleine, ronde boogvensters doen typisch Romaans aan. De geringe oppervlakte aan vensters geven een ietwat sombere verlichting. Ronde tongewelven gesteund door ronde bogen accentueren de Romaanse stijl. De vieringstoren is hier echter vervangen door een koepel. Dat scheidt ruimte. We kunnen gemakkelijk de drie ruimten onderscheiden: het schip, het transept en het koor. Merkwaardig is de relatieve kleine oppervlakte van het schip tegenover beide andere ruimten. Dit is dan weerom een toegeving aan de moderne opvatting van het kerkgebouw. Het wordt een gedrongen vergaderzaal. Het gebouw is bedekt met een zadeldak. Het geheel is dan natuurlijk nog aangevuld met de nodige bijlokalen. Sacristie en berging leunen aan bij de dwarsbeuken. In 1995 werd een klein koertje overdekt als bijkomende bergplaats naast de sacristie. Het lokaal voor de centrale verwarming is aangebracht langs de zuidkant. We kunnen stellen dat de architect er in geslaagd is een mooi geheel te vormen, Vroeger, toen de kerk nog niet ingebouwd was door woonhuizen, boden de zijzichten een fraai aanblik. Binnenin is alles aan de sobere kant gehouden, Een bakstenen fries tussen muur en gewelf, is bijna het enige versieringselement. Alleen het roosvenster in de westzijde, met gebrandschilderd glas geeft wat kleur. Om het koor wat rijkelijk te maken werden de muren bezet met zwart, wit dooraderd marmer. In 1993 werd een Fries geschilderd om het koor meer diepte te geven en het kruisbeeld beter te laten uitkomen. Tegen kerstmis van dit jaar werd ook de elektriciteit volledig vernieuwd. De kerk die tot dan heel koud en duister aanvoelde, werd een gezellige ruimte door de sfeervolle verlichting.

De toren.

Naast de kerk rijst de vierkante bakstenen toren, Dit verwijst ons terug naar de Romaanse basiliek. Hij heeft een zijde van 5,40 m en is 34 m hoog. Thans is de spits belegd met koperen platen. Sinds jaren is de toren aangetast door vochtigheid die de baksteen uitkankerde. Men beweerde dat de toren geen lang leven was beschoren. In de komende jaren zal de hele toren dan ook worden gerestaureerd door de Kerkfabriek. Een traptorentje leunt tegen de noordzijde van de toren aan. Het is bedekt met een half ronde gebogen spits. Op de toren staat een kruis dat ongeveer drie meter hoog is en iets meer dan 130 kg weegt. De windhaan is ongeveer 70 cm hoog.

Federatie KANNA

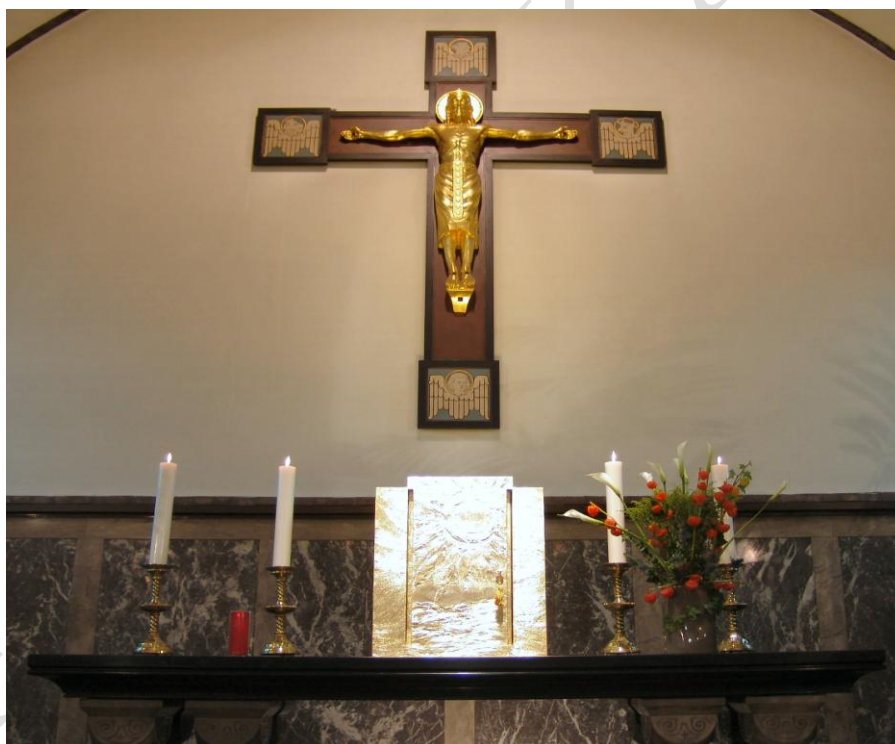
De kerk is geen "rijke" kerk. Toch zijn er enkele waardevolle stukken in de kerk.

Feder

Het hoofdaltaar

Op 30 december 1934 kwam Pastoor Devos, toen bestuurder bij de zuster der armen te Brugge, even binnen in de pastorie. Hij verklaarde een gift te willen doen in naam van zijn familie en zichzelf. Het ging over een som van 20,000 fr. Deze gift zou gebruikt worden om het hoofdaltaar te maken. Na veelvuldig overleg werd beslist een marmeren altaar te maken. Architect Viérin tekende het model en de firma "Anciennes Carrières et Usines" Dejaiffe, Gebroeders te Mazy bij Namen voerden het werk uit. In de week van 8 december 1935 kwam het mooie hoofdaltaar toe. Ter nagedachtenis van de inmiddels overleden schenker staat aan de achterkant gebeiteld: "Primus Pastor S, Catharinae - Conterdam: 1912-192 R,D. Gustavus Devos D,D," Iedereen zal dit wel kunnen ontcijferen. Het is een tafemodel zonder retabel, Een zwart marmeren blad wordt geschraagd door acht beige marmeren poten. Het is passend voor de moderne liturgie.

Om de celebrant toe te laten te celebreren met het aangezicht naar de gelovigen, moest het altaar verhuizen van uit de apsis naar vooraan in het koor. Wie denkt dat dit in een handomdraai is gebeurd, heeft foutief geredeneerd, Pastoor Deketelaere heeft eerst een houten altaar vooraan geplaatst, Pastoor Verhelst zou het houden bij twee schuchtere pogingen. Men wist geen blijf met het tabernakel. Met de rug er naar toe gewend, voelde de celebrant zich niet op zijn gemak, Tot Pastoor Vanhoutte het altaar resoluut vooraan bracht. Hij liet een marmeren tafel maken, passend bij het altaar, zelfde poot, zelfde blad en stelde

Eén en ander over de parochie Sint-Catharina

het tabernakel op langs de evangeliezijde, bij de sacristie. In 1993 werd het tabernakel teruggeplaatst onder het kruis toen de kerk heringericht werd voor de liturgie.

In 2007 werd het altaar opnieuw verplaatst naar de oorspronkelijke situatie en werd een nieuw tabernakel er op geplaatst.

Het centraal altaar

In 2005 werd besloten om de kerk helemaal te her in richten voor de liturgie.

Daarom moest er een nieuw podium komen dat centraal stond in de kerk.

Natuurlijk moest dan een bijpassend altaar en lezenaar worden gemaakt.

Het oude altaar werd weer in het koor geplaatst waar het tabernakel op staat.

Het nieuwe altaar werd een vierkant model aangepast aan de noden. Dus niet te groot (110x110) en zichtbaar vanuit alle hoeken waar mensen zitten.

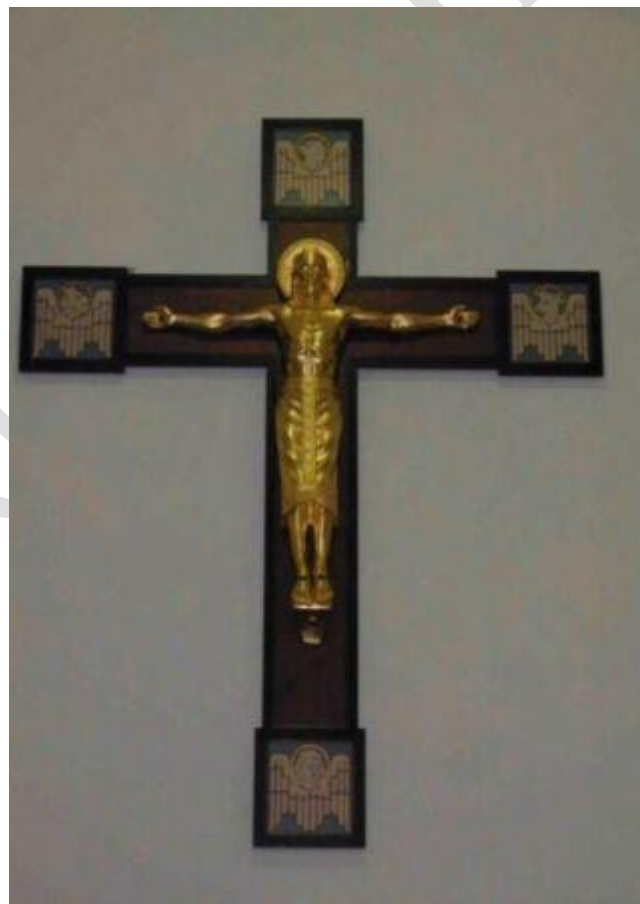
De lezenaar, voor de woorddienst, kwam achter het altaar te staan voor de woorddienst. Het is iets hoger dan het altaar om zo ook zichtbaar te zijn in heel de kerk.

Het ontwerp is van architect Vandamme van Arte Grossé uit Brugge.

Het groot kruis

Het groot kruisbeeld vooraan in de apsis van de kerk is heel merkwaardig. Het is niet een lijdende Christus doch wel de verlossende Christus die het kruis overwon. Het is een kruis dat meer bestemd is om onder de triomfboog van de kerk opgehangen te worden, Christus zegeviert door zijn kruis, doch ook door zijn woord: het evangelie. De kunstenaar heeft dit willen beklemtonen door aan de uiteinden van de staander en de armen de symbolen van de vier evangelisten aan te brengen. Zo zien we de gevleugelde arend voor Johannes, de gevleugelde stier voor Lucas, de gevleugelde leeuw voor Marcus en de gevleugelde engel voor Matheus. Dit vormt een gelukkige combinatie in een mooi geheel. Het kruis werd gemaakt naar aanwijzingen van Pastoor Maertens van de Potterie te Brugge. Hij was een specialist inzake kerkversiering. Het beeld werd gemaakt door het huis Claeys en het huis Dupont, beiden uit Brugge. Het kruis is altijd op dezelfde plaats blijven hangen in het koor. Tijdens de schilderwerken in het begin van het jaar 2000 werd dit kruis dan ook gerestaureerd

De kruisweg

Jesus wordt ter dood veroordeeld.

Jesus neemt zijn kruis op.

Jesus ontmoet zijn moeder

Achteraan in de kerk werd in 1962 een kruisweg in keramiek geplaatst, Het ontwerp en de uitvoering is van de Oostendse kunstenaar Paul Vermeire. De kruisweg is in halfreliëf en houdt het midden tussen moderne en klassieke trant. Door zijn kleurenpalet en sterke vormgeving is dit werk bestemd om een blijvend kunstwerk van grote waarde te zijn, Gezien de ietwat kleine afmetingen is het op het eerste zicht niet zo indrukwekkend. Toch is het fraai en opvallend.

Het Mariabeeld

Op het zijaltaar bij het orgel staat een modern Mariabeeld. Het werd aangekocht in 1995 bij kunstenaar-priester G. Herregodts. Het toont een gestileerde Maria met kind. Dit beeld is niet bedoeld als devotiebeeld, maar wel als een modern kunstwerk voor onze kerk.

Zijaltaar toegewijd aan O.L.Vrouw

Keramiek O.L.Vrouw

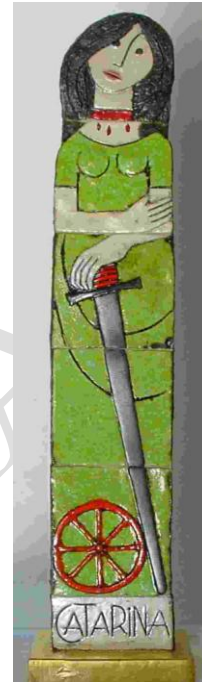
Eén en ander over de parochie Sint-Catharina

Het beeld van Sint-Catharina

Op 14 oktober 2001 werd het beeld ingezegend tijdens de Katrienefeesten. Het werd gekocht bij dezelfde kunstenaar-priester G. Herregodts. Het toont een beeld in de gekende stijl van de kunstenaar.

Beeld van St Catharina

**Keramik van St. Catharina
opgesteld aan het zijaltaar.**

De keramiek over de verrijzenis

Voor het Zilveren priesterjubiläum van pastoormoderator Lieven Gistelincx werd in 1995 een keramieken tafereel besteld bij dezelfde kunstenaar als van het Mariabeeld. Priester G. Herregodts vervaardigde dit tafereel uit het Matteüsevangelie. Het toont Jezus die aan Petrus de hand reikt om hem weg te trekken uit het water. Hierbij worden ook de kruisjes gelegd van de overledenen die in onze kerk worden begraven. Laten we de kunstenaar zelf aan het woord: "Een kunstwerk kan de mensen tot nadenken uitnodigen, tot bezinning, ja tot gebed. Als het daarin slaagt, kan men spreken van religieuze kunst. Religieuze kunst moet niet noodzakelijk figuratief zijn. Ook een abstrakt doek of beeld kan bij de toeschouwer een religieuze ervaring oproepen. Wat afgebeeld wordt is de hoofdzaak niet, maar wel wat er van uitgaat. Dat is natuurlijk zeer individueel en vraagt van de toeschouwer dat hij zich openstelt"

"Een religieus kunstwerk dat de mensen een boodschap brengen wil, maar door die mensen niet begrepen wordt, slaat de bal op voorhand mis."

"Hier hebben we te doen met één van die onmogelijke verhalen waar het

Eén en ander over de parochie Sint-Catharina

evangelie vol van staat: Jezus die op de golven loopt. Maar het is terzelfder tijd een verhaal dat zo diep menselijk is. We herkennen onszelf in die figuur van Petrus, die vol overmoed denkt dat hij alles aankan, die zonder nadenken in het water springt, maar dan beseft hoe hulpeloos hij is. Ook hier is het verhaal niet belangrijk, maar wel de boodschap. Eigenlijk is ons leven ook een zeereisje. Ook wij zijn op weg naar de overkant. Geen wolkje aan de hemel, alles schijnt O.K. Plots breekt de storm los, een accident, een zware tegenslag, ontgoocheling met een geliefde, een sterfgeval, een ziekte die niet veel goeds voorspelt. Er is veel angst in de wereld. Mensen zien het niet meer zitten omdat hun ogen vol tranen staan. Met dit tafereel voor ogen, krijgen wij echter een boodschap van vertrouwen. Ik hoop dat deze keramiek kan bijdragen om mensen die radeloos zijn, die angst hebben, die iemand verloren hebben of die zelf geen vooruitzicht meer hebben, vertrouwen te geven dat achter dit alles iemand is die met ons begaan is."

[De keramiek over de verrijzenis](#)